



ČEKAJUĆI RAČUN: ZABORAVLJENI SPORAZUM O ENERGETICI

novembar 2022.

OKOLNOSTI

PITANJE SNABDEVANJA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM U ČETIRI OPŠTINE NA SEVERU KOSOVA KONSTANTAN JE IZVOR TENZIJA U PROTEKLE DVE DECENIJE, KOJE JE PODSTICALO MEĐUSOBNE BROJNE OPTUŽBE O NAČINJENIM PROPUSTIMA I NAVODNIM PODMUKLIM POTEZIMA POVLAČENIH OD OBEJU STRANE. IAKO JE ČINJENICA DA SU STANOVNICI SEVERA SKORO DVADESET GODINA IZBEGAVALI DA PLAĆAJU RAČUNE, OVA, ZA MNOGE STANOVNIKE KOJI ŽIVE JUŽNO OD REKE IBAR, BOLNA TEMA, POSLEDICA JE NESPROVOĐENJA SPORAZUMA POSTIGNUTIH U OKVIRU BRISELSKOG DIJALOGA, ŠTO PREDSTAVLJA JOŠ JEDAN PRIMER ZASTOJA U PREGOVORIMA IZMEĐU BEOGRADA I PRIŠTINE POSREDOVANOG OD STRANE EU.

JUNA 2022. JE POSTIGNUT SPORAZUM O MAPI PUTA KOJA JE PRECIZNIJE DEFINISALA PRIMENU SPORAZUMA O ENERGETICI POTPISANOG 2013. MAPA PUTA JE PREDVIDELA DEVET (9) KORAKA KOJE JE NEOPHODNO POSTIĆI U PERIODU OD 115 DANA U CILJU POSTIZANJA NORMALIZACIJE DISTRIBUCIJE ELEKTRIČNE ENERGIJE NA SEVERU KOSOVA UKLJUČUJUĆI I, ŠTO JE MOŽDA NAJVAŽNIJE, IZDAVANJE RAČUNA KORISNICIMA. IAKO SU GA NEKI LOKALNI I MEĐUNARODNI AKTERI NAJAVLJIVALI KAO VAŽAN KORAK U SVEUKUPNOM PROCESU DIJALOGA, UBRZO SE POKAZALO DA ISTI PREDSTAVLJA IZVOR ZABUNE I ZABRINUTOSTI, JER SU MNOGA PITANJA OSTALA NEREŠENA, POPUT DILEME DA LI ĆE LOKALNI STANOVNICI MORATI DA REŠE NEPLAĆENE RAČUNE, KOJI SE ZA MNOGE KREĆU U RASPONU OD NEKOLIKO HILJADA EVRA.

OD SVIH SPORAZUMA POSTIGNUTIH U ŠIREM OKVIRU PROCESA DIJALOGA, OVAJ JE BIO JEDAN OD TEHNIČKI ZAHTEVNIJIH, U SMISLU DA NJEGOVA POTPUNA I PRAVOVREMENA IMPLEMENTACIJA ZAHTEVA ZNAČAJNE KOLIČINE PRIKUPLJANJA PODATAKA I POSEBNIH PRIPREMNIH RADNJI. KAO ŠTO SE MOŽE VIDETI U NASTAVKU U VREMENSKOM OKVIRU I KLJUČNIM ROKOVIMA, NAIŠLO SE NA ZNAČAJNE PREPREKE I KAŠNJENJA, TE OD OBJAVLJIVANJA OVOG DOKUMENTA NIJE JASNO KADA ĆE I DA LI PROCES BITI ZAVRŠEN. KAO ŠTO JE TO BIO SLUČAJ U PROŠLOSTI, STANOVNICI SU UGLAVNOM OSTAVLJENI U MRAKU (BEZ IGRE REČI), TE SE PITAJU GDE I KAKO DA DOBIJU JASNE I PRECIZNE INFORMACIJE, BEZ OSLANJANJA NA LOKALNE ILI NACIONALNE MEDIJE.



RADNIK NA TRAFOSTANICI VALAČ

KLJUČNI DOGAĐAJI

- **SEPTEMBAR 2013:** POSTIGNUT SPORAZUM O ENERGETICI
- **AVGUST 2015:** USVOJENI ZAKLJUČCI EU POSREDNIKA O SPROVOĐENJU SPORAZUMA O ENERGETICI IZ 2013. GODINE
- **DECEMBAR 2014:** KOSTT I ENTSO-E SU POTPISALI SPORAZUM O INTERKONEKCIJI (ČIME JE KOSTT ODVOJEN OD EMS-A)
- **DECEMBAR 2019:** KOSTT I ALBANSKI OPERATOR PRENOSNOG SISTEMA OST SU POTPISALI UGOVOR O USPOSTAVLJANJU ZAJEDNIČKOG REGULATORNOG BLOKA ENERGETSKOG SISTEMA, KOSOVO – ALBANIJA (AK BLOK)
- **JUN 2020:** POTPISAN SPORAZUM IZMEĐU KOSTT I ENTSO-E KOJIM SE PREDVIĐA LICENCIRANJE ELEKTROSEVERA
- **JUN 2022:** POSTIGNUT DOGOVOR (MAPA PUTA) O SPROVOĐENJU SPORAZUMA O ENERGETICI
- **JUN 2022:** ELEKTROSEVER DOBIO LICENCU ZA RAD
- **JUN 2022:** NAJAVLJENO JE DA ĆE ELEKTROSEVER POČETI SA SNABDEVANJOM STRUJOM U ČETIRI OPŠTINE NA SEVERU
- **JUN 2022:** ODOBRENA LICENCA ZA ELEKTROSEVER
- **JUN 2022:** NAPAD NA ELEKTROSEVER, KOJI ZA POSLEDICU IMA KRATKO ISKLJUČENJE ELEKTRIČNE ENERGIJE
- **JUL 2022:** NAJAVLJENO OD STRANE RSE DA ELEKTROSEVER KRŠI ROKOVE, ELEKTROSEVER DEMANTUJE
- **OKTOBAR 2022:** ZASTOJ

OSVRT NA PRIMENU SPORAZUMA O ENERGETICI IZ 2022. GODINE

RUE ĆE IZDATI LICENCU ZA SNABDEVANJE ELEKTROSEVERU, RUE ĆE OBEZBEDITI POŠTOVANJE USLOVA UTVRĐENIH LICENCOM ZA SNABDEVANJE, U SKLADU SA KOSOVSKIM PRAVNIM I REGULATORNIM OKVIROM.

U ROKU OD SEDAM DANA OD IZDAVANJA LICENCE ZA SNABDEVANJE, ELEKTROSEVER ĆE DOSTAVITI KEDS-U I KOSTT-U NAJNOVIJE DOSTUPNE PODATKE O POTROŠAČIMA, PREKO EU.

U ROKU OD 10 DANA OD IZDAVANJA LICENCE ZA SNABDEVANJE, ELEKTROSEVER POTPISAĆE NEOPHODNE TEHNIČKE SPORAZUME SA KOSTT-OM I KEDS-OM ZA RAD NA ENERGETSKOM TRŽIŠTU KOSOVA, ODNOSNO OKVIRNI SPORAZUM O PRAVILIMA TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE SA KOSTT-OM, SPORAZUM O BILANSNOJ ODGOVORNOSTI SA KOSTT-OM, UGOVOR O POVEZIVANJU SA KEDS-OM I KOMERCIJALNI SPORAZUM SA KEDS-OM ZA PRUŽANJE USLUGA DISTRIBUCIJE (FAKTURISANJE, NAPLATA RAČUNA, ODRŽAVANJE I FIZIČKO PRIKLJUČIVANJE NOVIH POTROŠAČA) U ČETIRI OPŠTINE SA VEĆINSKIM SRPSKIM STANOVNIŠTVOM NA SEVERU, IZ STAVA 1 ČL. 5 SPORAZUMA IZ 2013.

U ROKU OD 15 DANA OD POTPISIVANJA NEOPHODNIH TEHNIČKIH SPORAZUMA SA KOSTT-OM, ELEKTROSEVER ĆE DOBITI ENERGETSKI IDENTIFIKACIONI KOD (EIC) ZA OBAVLJANJE AKTIVNOSTI PREDVIĐENIH LICENCOM ZA SNABDEVANJE.

U SKLADU SA ČL. 14. ENERGETSKOG SPORAZUMA IZ 2015. GODINE, U ROKU OD 30 DANA OD IZDAVANJA DOZVOLE ZA SNABDEVANJE, KEDS I KOSTT (POD OLAKŠICAMA EU, AKO JE POTREBNO) ĆE IMATI PRISTUP PODSTANICI VALAČ, KAO I DRUGOJ INFRASTRUKTURI ZA PRENOS I DISTRIBUCIJU.

U ROKU OD 45 DANA OD IZDAVANJA LICENCE ZA SNABDEVANJE, KOSTT I KEDS ĆE, NAKON KONSULTACIJA SA ELEKTROSEVEROM, PODNETI RUE PLAN ULAGANJA I POTREBNE TROŠKOVE ODRŽAVANJA I GUBITKE NA MREŽI, NA OSNOVU DETALJNOG RAZMATRANJA POSTOJEĆE INFRASTRUKTURE.

U ROKU OD 21 DAN NAKON PODNOŠENJA INVESTICIONOG PLANA I POTREBNIH TROŠKOVA ODRŽAVANJA I GUBITAKA NA MREŽI, RUE ĆE U PRINCIPU ODOBRI TI OVE PLANOVE, TROŠKOVE I GUBITKE.

U SLUČAJU NEPOŠTOVANJA ODREDBI OVIH USAGLAŠENIH ZAKLJUČAKA NAKON 100 DANA OD IZDAVANJA DOZVOLE ZA SNABDEVANJE, RUE MOŽE ODLUČITI DA SUSPENDUJE I/ILI POVUČE DOZVOLU ZA SNABDEVANJE IZDATU ELEKTROSEVERU, UZ PRETHODNU KONSULTACIJU IZMEĐU STRANA, UZ POMOĆ EU, U PERIODU OD NAJVIŠE 15 DANA. EU ĆE DATI STRUČNO MIŠLJENJE AKO TO ZATRAŽI NAJMANJE JEDNA OD STRANA.

GLAVNI ZAKLJUČCI

● **POREDEĆI PRAKSU KAŠNJENJA ILI ODSUSTVA U PRIMENI PRETHODNO DOGOVORENIH TEHNIČKIH SPORAZUMA U OKVIRU PROCESA DIJALOGA IZMEĐU BEOGRADA I PRIŠTINE, IMPLEMENTACIJA MAPE PUTA NE ODUDARA OD ONE VEĆ USTALJENE. U TOM PROCESU UOČAVAJU SE SLIČNI PROBLEMI: KAŠNJENJE U PROCESU POŠTOVANJA DOGOVORIMA DEFINISANIH ROKOVA, ODSUSTVO ADEKVATNE I PRAVOVREMENE KOMUNIKACIJE IZMEĐU RELEVANTNIH STRANA U DIJALOGU I NETRANSARENTNOST U PROCESU OBJAVLJIVANJA SVIH VAŽNIH INFORMACIJA KOJE SE TIČU PROCESA PRIMENE SPORAZUMA.**

● **KRIZE IZAZVANE NESUGLASICIMA IZMEĐU BEOGRADA I PRIŠTINE U VEZI SA PRIMENOM OSTALIH SPORAZUMA, BUDUĆNOŠĆU NASTAVKA DIJALOGA, TE PODIZANJEM TENZIJA USLED NEDOSTATKA DOGOVORA O ZAMENI KM TABLICA, DODATNO SU ONEMOGUĆILE I SPREČILE POTPUNU PRIMENU VEĆINE TAČAKA DEFINISANIH U OKVIRU MAPE PUTA, TIME JE OSTAVLJAJUĆI U DRUGI PLAN.**

PREPORUKE

- **U CILJU IZBEGAVANJA NEIZVESTNOSTI, DA SE U ŠTO KRAĆEM ROKU MOGUĆE OBAVESTE GRAĐANI NA SEVERU KOSOVA O SLEDEĆIM KORACIMA ŠTO SE TIČE SPROVOĐENJA GORESPOMENUTOG DOGOVORA I DA SE RAZNJASNI MODALITET PLAĆANJA RAČUNA ZA STRUJU (TJ. DA BUDU RAČUNI DVOJEZIČNI U SKLADU SA ZAKONOM O UPOTREBI JEZIKA).**
- **PRIŠTINA I BEOGRAD DA, UZ POSREDOVANJE BRISELA, UTVRDE DA LI ĆE NAKON USPOSTAVLJANJA POTPUNE FUNKCIONALNOSTI ELEKTROSEVERA I POČETKA UBIRANJA RAČUNA OD KORISNIKA NA SEVERU KOSOVA PRETHODNI DUGOVI BITI PONIŠTENI.**
- **REDOVNO I NA TRANSPARENTAN NAČIN OBAVEŠTAVATI JAVNOST I GRAĐANE O POSTEPENOM NAPRETKU I/ILI NAZADOVANJU U PROCESU PRIMENE OBAVEZA DEFINISANIH U SPORAZUMIMA KOJI SE TIČU INTEGRACIJE ENERGETSKOG SISTEMA NA SEVERU KOSOVA.**